

Aan de gemeenteraad

Op 23 april 2024 stelde raadslid T. de Haan (D66) ons schriftelijke vragen over Rotterdam: Europese Gemeente.

Inleidend wordt gesteld:

'Wanneer je het Rotterdamse stadhuis betreedt, ziet de oplettende kijker het plaquette 'Europese Gemeente' hangen, met daarop twaalf sterren die het toenmalige aantal lidstaten van de Europese Unie (EU) representeren. Deze plaquette stamt dan ook uit de periode 1986 tot 1995. In 1986 traden Spanje en Portugal toe tot de Unie en negen jaar later deden Finland, Zweden en Oostenrijk dat ook. Anno 2024 bestaat de EU uit 27 lidstaten, waarbij verdere groei niet is uitgesloten. Die groei betekent ook veel voor Rotterdam. Voor onze veiligheid, klimaatdoelen, economie, bescherming van privacy en nog veel meer.

Met de Europese parlementsverkiezingen in het achterhoofd en het feit dat Zuid-Holland erg succesvol is bij het aanvragen van Europese subsidies¹ – waaruit bijvoorbeeld een werkgelegenheidseffect van ruim 12.000 fulltime banen volgt – heeft onze fractie de volgende vragen:

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Inleidend

Het college merkt als eerst voor de volledigheid op dat de Europese vlag op 8 december 1955 door de Raad van Europa is gekozen als symbool van eenheid, solidariteit en harmonie tussen de volkeren van Europa. Het getal 12 staat symbool voor perfectie en totaliteit. De rangschikking in een cirkel symboliseert de onderlinge verbondenheid tussen de landen. En qua kleuren staan de gouden sterren aan een blauwe hemel.

¹ <https://www.zuid-holland.nl/actueel/nieuws/februari-2024/eu-subsidiemonitor-e868-352-762-europese-subsidie/#:~:text=Vanaf%201%20januari%202021%20tot,toegekende%20subsidie%20%E2%82%AC479.342.363.>

Op 11 april 1983 heeft het Europees Parlement voorgesteld dat deze vlag de Europese vlag zou worden en in juni 1985 voerden de EU regeringsleiders de vlag in als officieel symbool van de Europese Gemeenschap. De plaquette bij de ingang van het stadhuis is de uiting van het lidmaatschap van de Raad der Europese Gemeenten en Regio's (REGR), onderdeel van de Raad van Europa en welke was gevestigd in Maastricht, waar de gemeente lid van was. In 2008 is de REGR opgegaan in de VNG.

Vraag 1:

Hoeveel geld en subsidies ontvangen wij als gemeente vanuit de EU?

Antwoord:

De gemeente ontvangt jaarlijks gemiddeld ongeveer € 7,5 à 10 miljoen aan Europese subsidies. Heel Groot-Rijnmond (inclusief bedrijven en kennisinstellingen) verkregen in de periode 2021-23 ongeveer € 170 miljoen. Het gemeentelijk aandeel daarvan is ongeveer 15%. Omdat Europese programma's en projecten vaak meerdere jaren en partners beslaan en er met voorschotten en eindafrekeningen wordt gewerkt, verschillen de gemaakte kosten en ontvangen subsidies nogal van jaar tot jaar. In de jaarrekening van 2023 is ruim € 15 miljoen aan subsidiabele kosten van EU projecten opgenomen en ruim € 33 miljoen aan ontvangen subsidies en voorschotten. Dit grote verschil komt vooral door de ruim € 17 miljoen subsidie voor het ESF re-integratie programma 2020-2022.

Vraag 2:

Welke specifieke projecten binnen onze gemeente zijn gefinancierd met Europese subsidies? Kunt u deze in volgorde van financiële grootte rangschikken?

Antwoord:

In aansluiting op het overzicht van de EU subsidiemonitor van de provincie Zuid-Holland zijn hieronder de Rotterdamse gemeentelijke projecten voor de periode 2021-2027 opgenomen. De projecten die afgelopen jaar of dit jaar worden afgerond met middelen uit de periode 2014-2020 zijn in dit overzicht niet meegenomen. In de onderstaande projectenlijst zijn de voor de gemeente beschikbare middelen opgenomen.

Project	Start	Toegekende subsidie
JTF Technische bijstand Rijnmond 2021-2027	1-1-2023	€ 3.375.000
JTF Technische Bijstand IJmond 2021-2027	1-1-2023	€ 3.375.000
EUI Greening without Borders	najaar 2024	€ 2.643.438
Horizon Europe – Cultuurcampus Putselaan	1-10-2022	€ 2.306.313
AMIF - Doorontwikkeling case management statushouders	1-1-2023	€ 1.500.000
LIFE IP-NAS : Adaptatie (Rotterdams deelproject)	1-1-2022	€ 781.100
Interreg NSR - BRAVE : Business Readiness acceleration innovatieve regionale energy ecosystemen	1-7-2024	€ 581.069
Horizon Europe - Woodcircles	22-5-2023	€ 456.250
Interreg NSR – Cool Cities	1-1-2024	€ 382.950
Interreg Europe – JUSTGREEN	1-1-2024	€ 351.216
Digital Europe – Dutch Societal Innovation Hub	1-10-2022	€ 310.793
Horizon Europe – Urban planning 2030	1-1-2023	€ 266.250
Horizon Europe – Agile+	1-10-2023	€ 195.250
Interreg NSR – GLEAM	2-10-2023	€ 191.962
Interreg Europe – STEP UP	1-4-2024	€ 171.165

Interreg Europe – Commit	1-4-2024	€ 171.006
Horizon Europe – EU Cultural and Creative Sectors and Industries Policy Platform	1-6-2023	€ 127.813
CERV – DiGiN	1-5-2024	€ 117.231
Interreg Vlaanderen-Nederland – magazijnhelden van morgen	1-5-2024	€ 90.673
Horizon Europe – Fabrix	1-1-2024	€ 74.125
Erasmus+ - HOPE Covid 19	1-1-2022	€ 69.256
Missie 100 klimaat neutrale en slimme steden pilot	1-1-2024	€ 61.250
Horizon Europe – Build	1-10-2022	€ 54.375
Erasmus+ - KA220 Youth	1-1-2024	€ 50.670
Erasmus+ - Healthy Meal for all	1-10-2023	€ 43.210
CERV – Our sport is for Everyone	1-5-2024	€ 36.900

Naast deze projecten worden nog twee programma's (Kansen voor West III en JTF Rijnmond) door de gemeente beheerd, en worden ten behoeve van de arbeidsmarktregio aanvragen gedaan bij één nationaal opgezet programma (ESF+). Het Kansen voor West III programma wordt door de gemeente namens de G4 en de vier Randstadprovincies uitgevoerd. Voor het JTF Rijnmond programma vervult de gemeente een intermediaire rol bij het beheer en de uitvoering van het programma (alle Nederlandse JTF programma's worden centraal beheerd door het ministerie van SZW). Deze beide subsidieregelingen zijn voor een belangrijk deel gericht om innovatie en verduurzaming van bedrijven en kennisinstellingen in de regio. Het Rotterdamse GTI deel is meer gericht op enkele specifieke wijken (Zuid, BoTu) en draagt daarmee ook bij aan gemeentelijke projecten en programma's. Voor ESF+ is Rotterdam de aanvrager ten behoeve van de gehele arbeidsmarktregio. Het uiteindelijke aandeel voor de gemeente is pas duidelijk bij de eindafrekening, maar is gemiddeld zo'n 70% van het totale subsidiebedrag.

Rotterdamse aanvragen en Beheer over programma's voor gemeente, bedrijven en Kennisinstellingen 2021-2027

Kansen voor West III (Randstadprogramma)	1-1-2022	€ 200.000.000
- waarvan Rotterdam regio		€ 12.011.363
- waarvan Rotterdam GTI		€ 12.011.363
o Leerpraktijkcentra op Zuid	1-1-2023	€ 1.000.000
o Gaan voor een Baan	15-11-2023	€ 990.220
o CLLD BOTU	1-9-2022	€ 850.000
o Zonnig Pendrecht	8-5-2023	€ 344.346
JTF Rijnmond (programma tbv Groot-Rijnmond)	1-1-2022	€ 62.993.650
ESF Reïntegratie 2020-2022	1-12-2021	€ 25.000.000
o aandeel gemeente		€ 17.005.471
ESF+ Arbeidstoeleiding Rijnmond 2024-2025	1-1-2024	€ 7.855.833
ESF+ Arbeidsmarkt 2022-2023	1-1-2023	€ 5.499.100
ESF+ Arbeidstoeleiding 2023-2025	1-1-2024	€ 3.928.017
ESF+ Scholingsfonds Rijnmond 2024-2025	25-4-2024	€ 2.500.000
ESF+ Sociale Inclusie Rijnmond 2024-2025	1-1-2024	€ 2.291.285
ESF+ arbeidstoeleiding 2022-2023	1-12-2023	€ 1.963.958

Vraag 3:

Welke Rotterdamse projecten zouden zonder Europese subsidies niet mogelijk zijn geweest?

Antwoord:

De inzet van de gemeente is om Europese middelen aan te vragen op binnen Rotterdamse prioriteiten lopende of in voorbereiding zijnde projecten, en niet om projecten op te zetten met als primair doel Europese financiële middelen binnen te halen. Leidend voor het verwerven van Europese subsidies is het coalitieakkoord. Daarmee wordt voorkomen dat eigen schaarse middelen worden ingezet voor de cofinanciering van niet-prioritaire onderwerpen. De consequentie is ook dat de projecten uiteindelijk ook zonder EU-steun mogelijk zouden zijn geweest. Maar in het algemeen kan worden gesteld dat met Europees geld Rotterdamse projecten eerder, sneller, grootschaliger en/of langer kunnen worden uitgevoerd. Ook worden met Europese steun nieuwe methoden getest die bij succes breder worden toegepast. Voorbeelden daarvan zijn de LIFE-bijdragen voor de rivieroeveren en het BRIDGE-project (baangaranties) als test voor "gaan voor een baan".

Vraag 4:

Zijn er toekomstige projecten gepland die afhankelijk zijn van Europese financiering? Zo ja, welke zijn dat?

Antwoord:

Zoals onder vraag 3 verwoord, wordt ook voor toekomstige Rotterdamse projecten onderzocht waar een aanvraag voor een Europese bijdrage mogelijk en potentieel kansrijk is. Vanuit de Rotterdamse prioriteiten zoals verwoord in het coalitieakkoord maken de clusters een selectie van deze projecten en worden potentiële aanvragen voorbereid met behulp van de twee interne subsidieteam voor respectievelijk het sociale en fysieke domein.

Vraag 5:

Hoe verhoudt de hoeveelheid ontvangen EU-subsidies zich tot de financiële bijdragen die onze gemeente levert aan de EU?

Antwoord:

De financiële bijdragen aan de EU zijn gebaseerd op nationale statistieken en komen uit de rijksbegroting. De omvang van deze bijdragen (van alle lidstaten) bepalen de totale omvang van de EU-middelen en daarmee de grootte van de verschillende fondsen. Het aandeel dat de lidstaten daaruit terug weten te krijgen is afhankelijk van succesvolle subsidieaanvragen door decentrale overheden en bedrijven en kennisinstellingen. Nederland droeg in 2022 € 9,8 miljard af aan de EU, waarvan netto € 3,8 miljard door Nederland voor de EU geheven invoerrechten betreffen. Het totaal aan ontvangen subsidies bedroeg € 3,5 miljard, waarvan € 1,1 miljard voor Onderzoek en Innovatie, € 850 miljoen voor landbouw en maritiem beleid, € 500 miljoen als solidariteitsbijdrage voor hogere energiekosten door de inval in de Oekraïne en € 260 miljoen voor cohesiebeleid (waaronder Kansen voor West, JTF en ESF+). Nederland is netto betaler aan de EU, middels subsidieaanvragen komt een deel van ons Nederlandse (en dus ook Rotterdamse) belastinggeld terug richting decentrale overheden en bedrijven en kennisinstellingen bij de uitvoering van Europese prioriteiten.

Vanuit EU-perspectief is veelal een publieke en/of private bijdrage nodig op deze subsidies, de zogenaamde cofinanciering.

Maar aangezien het om projecten die van prioritair belang zijn voor de gemeente is er eerder sprake van een EU-bijdrage aan Rotterdam dan een Rotterdamse financiële bijdrage aan de EU.

Vraag 6:

Kunt u voorbeelden geven van hoe Europese subsidies hebben bijgedragen aan de werkgelegenheid en economische groei in onze gemeente?

Antwoord:

Zoals uit het projectenoverzicht onder vraag 2 en de subsidiemonitor van de provincie Zuid-Holland blijkt, ontvangen naast de gemeente ook vele bedrijven en de Rotterdamse kennisinstellingen Europese middelen. Zo financieren de door de gemeente uitgevoerde Kansen voor West III en Just Transition Fund (JTF) programma's innovatieve projecten van vooral MKB-ondernemingen.

Met de extra middelen van REACT-EU voor de periode 2021-2023 zijn additionele middelen beschikbaar gekomen voor innovatieve projecten van bedrijven die in de Corona-periode anders wellicht niet van de grond waren gekomen. Zo is er o.a. € 1 miljoen beschikbaar gekomen voor walstroomprojecten, € 3,5 miljoen voor de aanpak van de mismatch op de arbeidsmarkt en € 2 miljoen voor sociaal ondernemerschap, naast € 7 miljoen voor de verduurzaming binnen het HIC en ruim € 2 miljoen voor digitalisering en groene projecten.

Een zeer specifiek voorbeeld vormen de middelen van het Innovation Fund voor het ontwikkelen van de waterstofinfrastructuur en -economie waarvoor 3 bedrijven € 160 miljoen subsidie ontvangen.

Volgens de EU-subsidiemonitor van de provincie Zuid-Holland voor de periode 2021-2027 is ongeveer 1/3 van het werkgelegenheidseffect van de Europese subsidies het gevolg van subsidies voor scholing en de arbeidsmarkt. In Rotterdam hangt dat voor een belangrijk deel samen met de uitvoering van het Europees Sociaal Fonds (ESF+) voor de arbeidsmarktregio Rijnmond en de voor dit deel geoordeelde middelen van het JTF Rijnmond programma. Sinds 2014 zijn veel van de jongerenconsulenten (Jongerenloket), werkcoaches en casemanagers (W&I) mede gefinancierd uit het Europees Sociaal Fonds (ESF). Ook medewerkers van P010 worden uit ESF gefinancierd, alsmede begeleidend personeel van praktijk en speciaal onderwijs scholen uit de regio. Hun dienstverlening heeft bijgedragen aan het helpen van Rotterdammers aan werk en/of aan de juiste dienstverlening om op een goed niveau te kunnen participeren.

Volgens deze EU-subsidiemonitor is het gemeentelijke aandeel van de Europese subsidies ongeveer 15%. Het bedrijfsleven is goed voor ongeveer 45% van de middelen en de kennisinstellingen voor ongeveer 40%.

Vraag 7:

Op welke manier draagt de financiering van de EU bij aan het behalen van de duurzaamheidsdoelstellingen van onze gemeente?

Antwoord:

Voor klimaatmaatregelen (zowel mitigatie als adaptatie) en natuurprojecten beschikt de Europese Unie over specifieke subsidieprogramma's. Ook hiervoor geldt hetgeen al in het antwoord op vraag 3 is aangegeven dat de Rotterdamse prioriteiten leidend zijn.

Zo zijn door de gemeente bijvoorbeeld middelen verkregen voor het groenedaken-programma (LIFE@Urban Roofs), aanpak hittestress (Interreg NSR Cool Cities) en recent voor de innovatieve verduurzaming van vier grote publieke groenplaatsen in Oud-Mathenesse (EUI Greening without borders).

De eerdergenoemde Innovation Fund en JTF Rijnmond helpen bedrijven niet alleen nieuwe koolstofarme bedrijfsmodellen te ontwikkelen maar tegelijkertijd ook een bijdrage te leveren aan de mitigatiedoelstellingen.

Ook in het Kansen voor West programma is een generieke doelstelling opgenomen dat ten minste 30% van het totale budget ten goede moet komen aan groene maatregelen.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

A. Aboutaleb